

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethet: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztely P. kereskedéseiben.

Egyes szám ára 5 kr. o. e.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért, 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztely Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11 sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca, 13. Lang et Schwarz, Földutca 1, Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlár sora 20 kr.

A Deákpárt értekezlete, marc. 15-én.

Az adó törvényjavaslatok fölött élénk vita fejlődött ki. Legelőbb Deák Ferencz elnök szót. Általános szempontból védelmezte a szövegen forgó javaslatokat. „Az ország pénzügyi helyzete — nyomdomb — mindnyajunktól a legsürgelősben követeli a hitel emelését, az ország rendes kiadásainak a rendes bevételekből fedezetését. Ez elkerülhetetlenül az adóemeléshez vezet. Ezt elvileg ellenezni annyit tesz, mint megtagadni egy, bár népszerűtlen, de hazafias kötelességet. A kik ilyesmire vállalkoznak, nagy felelősséget vállalnak el. Nézetkülönség lehet az, hogy mely adók emelendők, miként osztassák be egyáltalában az adóemelés; ez a kérdés is azonban már túlhaladt a legilletékesebb fórumon: nemcsak a pénzügyi kormány, hanem a képviselőház pénzügyi bizottsága és osztályai által, melyek a most tárgyaláson levő javaslatokat fogadták el. Deák az adóemelés megtagadását úgy tekinti, mint egyáltalában minden kormányzat lehetetlenné tételét.

Deák után szót emelt Lónyay Menyhért gr. Általános figyelem és feszült várakozás közt kezdett szólni. Hangsúlyozta, hogy nincs más célja, mint a haza jólétét előmozdítani. A házadó ellen nincs kifogása: a bélyeg és illetékekről szóló javaslatokat is elfogadja némi módosítással, de a személyeskereseti adójavaslatot igazságtalannak tartja. Ez adó emeléséből a kormány két millióval több bevételt vár: az egész kérdés tehát oda redukálható: nem teremthető-e más módon elő a két millió? E kérdésre határozott igonnal válaszol, s nehogy szemére lobbantsák, hogy konkrét indítványt nem lép föl, hat ily indítványt tesz. Indítványozza, hogy a kormányt váremel engedékenység és pedig ne csak az illető czinek, hanem az illető rovatok közt is. Második bevételi forrás volna az adó és bérleti hátralékok behajtása s újból ajánlja Máriaassy Bela indítványát, hogy t. i. e. hátralékok finanszírozására tárgyalják tétessenek. Harmadik mód volna az adó-elt.adások és be nem vallások letezőségének szigorú rendszabályokkal való megszorítása.

Hasonlóan könnyű szerrel lehetne e két milliót a közös aktívák folyóvá tétele által előteremteni; ez különben is oly kérdés, melynek végre meg is kell oldatnia. Ajánja az állam által vezetett folytatott iparvállalatok berbeadását, a sikkágon fekvő államerőségek kintását. Ha pedig mindez nem használta, új adók behozatalát indítványozza. Utal Anglia és Franciaország példájára s különösen hangsúlyozza, hogy Franciaországban az indirekt s a luxusadó emeléséből 480 millió bevételt többet mutatkozott. A hol ennyi mód van a bevétel emelésére, ott ő (Lónyay) nem adhatja szá a hátát oly adó emelésére, mely a legigazságtalanabb s a legodiosusabb.

Lónyay után közvetlenül b. Sennye szót. Míg Lónyay — mondja Sennye — féltucat kisegítő módozatot javul, a segélyforrásokról már elegendő ismeret nélkül szól. A pénzügyi bizottság, melynek ő is tagja, ép ellenkezőleg megfelelő tanulmányozás után segélyforrásoknak áll potáról szerzett magának alapos tudást, és fájdal ma azon meggyőződésre jutott, hogy más menekülő út, mint a kormány által előterjesztett rendszabályok, a legrosszabb esetben sem áll előtünk. A személykereseti adó törvényét ő is rosznak tartja, amde ezen rosz törvény, mely az osztrák uralom k. sz. kaból származik, nem a jelezi pé. zny. miniszter által, hanem ann k idejében magát Lónyaytól ideiglenesen lón behozva, és aztan általa evcken át fentartatott; most csupán nehny módosítást szenved, meg pedig oya okat, melyek előtérre szolgálnak, mert az alsóbb osztályokban az adó arányba hozatik a mostani magasabb munkabérekkel és az nem hág egy nap zámot; a közeposztályoknak meg épenséggel könnyebbulést szereznek és csak a mag sabban megalozott osztály kénytelen nagyobb áldozatokat hozni, de melyek ezek elvilehetnek.

Lónyay tévd, midőn azt hiszi, hogy egyedül két milliónyi hiány fedezéséről van szó, mert az összes fedezendő hiány mintegy 20 millióra rug, ama források nagy része, melyeket gr. Lónyay elősorolt, legjobb esetben csak 4 milliónyi többletet hajthatnak, holott a rendes költségvetésben

még 4 1/3, a rendkívüli közel 16 millió fedezet nélkül marad, és köszönettel fogunk tartozni az égnek, ha a Lónyay ált l javasolt bevételi forrásokból csak egy részét is az adófelelős d. czára ledeztelenül maradt deficitnek kiegyenlíthetjük. A ministeriumot a váremel jogával felruházni nem egyeb, mint azt mondani: „Mi törölünk, mi törölhető volt, ti rajtatok a sor mosi két milliót megtagadani, hanem hol? azzal adóok maradunk? Oly könnyű az adó átraleköt behajtani? miért nem hajották be azokat Lónyay Menyhért kormánya alatt. A mi ez adóhátralékokkal való pénzügyi műveletet illet, egész Európa előtt nevétségnek tennők ki magunkat, ha mi azon hitelünket, melyet igénybe veszünk oly emberek követeléseire alapítanók, kik vagy nem tudnak vagy nem akarnak fizetni.

Tévedésbe esett Lónyay, midőn azt véli, hogy Franciaországban a cukor, kávé, tea fényűzési czikkék, holott azok ott a nép elsőrendű szükségletei közé tartoznak, mint némileg nálunk a só, és bizonyára nálunk értelmes embernek alig jutna eszébe a sóárakat emelni. Ő is megvár a kormánytól gyökeres adóreformokat, valamint a közigazgatás javítását; ehhez azonban idő kell, s ezt szívesen megadja. A jelen pillanatban jobbat nem tehet a kormány, mint a mit az előterjesztésekkel s azért ulógondolat nélkül, jó lelkiismerettel és teljes megnyugvással teszi magáévá a javaslatokat.

Sennyei után Kerkapoly szólt, s pontról pontra czáfolta Lónyay állításait. — Az eredmény az lett, hogy az elnök kimondotta, miszerint a párt e törvényjavaslatokra nézve ragaszkodik korábbi megállapodásához.

1848 márczius 15-nek negyedszázadi megünneplése Kolozsvárral 1873 marc. 15-én.

(A—) Három nappal előbb közhírré tették a helybeli lapok, hogy 1848 márczius 15 ke negyedszázados emlékéül Kolozsvár polgári meg fogják ünnepelni az által, hogy e napon a köztemetőben Bölöni Farkas Sándor emlékszóbra körül összegyűlnek, ott a helybeli daláregylet Kölcsey nemzeti himnuszát elénekli, emlékbeszéd fog tartatni, a himnusz ismételik, s östve 8-kor a városi redoutban egyszerű vacsora lesz rendezve, melyben 2 forint díjfizetéssel bárki részt vehet. Más uton a közönség nem lón sem felhiva, sem értesítve. Az első hiradást ellenzéki lap tette, mely az ünnepély napján másodszor is szólott a közönséghez, azt a nap fontosságára figyelmeztetve; egyik Deák-párti lap hírfüzérében kétszer emlékezett meg e szándékról, a harmadik csak oly modorban és annyit tett, a minőt minden szabadabb politikai mozzanatnál használni szokott, s a minél kevesebbet és lanyhábban tenni compromissó lett volna rá nézve olvasóival szemben, a kik közül számosan igen jól felfogják az érintett nagy nap politikai értékét, s ez ünneplés iránt közönnnyel nem viselhetnek.

Elmondható, hogy a közönség nagyobb része ugyyszólván saját nemzeti ösztönére hagyatott.

A kijelölt nap délutánja eljött; gyönyörű tavaszi nap, tiszta, derült égével, teljes légesöd s meleg napsugár, már három óra után önkénytelenül vonták ki a népet a temetőbe, a híres észak-amerikai utazó sirja körüli halomokra. A sirok hazája egészen meg volt népesedve. Öt óra körül a temető kapuán előtűnt néhány nemzeti lobogó, egyiken e felirat: Eljen a haza, éljen a király. Előre. A menet elkezdődött, deli ifjak, s érett férfikorban levők díszes sora vette körül a lobogókat, s a Rákóczy-induló lélek-gyujtó zenehangjai mellett megindultak ki a kijelölt helyre komolyan, ünnepélyes esőndben. A nap már

nyugodóban volt, midőn a himnus két verszaka eléneklése után Hegedüs István a közönség közül kiválva, szónoki helyét elfoglalta s e nap fontosságáról, ez ünnep czéljáról az 1848-ki nagy eseményekről, s azon eseményeket előkészítő és vezető nagy férfiakról, a mi korunkról és a mostani ifjuság teendőiről oly emelkedetten, oly eszmegazdagon és érzelemduosan, mindenben mégis oly mértékkel tartva beszélt, hogy jó lélekkel elmondhatni róla, hogy az ünnepélynek igazán méltó szónoka volt.

A nagy közönséget e beszéd bizonyosan kielégítette, az ifjuság keble buzdukt és melegült általa, a régi emberek emlékezetében kedves dolgok képei ujultak meg, sok rideg kebel meglágyult e szép szónoklat erős hatása alatt, elfásult szivek ismét érezni tanultak, elvesztegetettnek idejét senki nem mondhatta. Nekem úgy tetszik, hogy polgáraink szívében mély és tartós nyomokat hagytak az ifju szónok szép eszméi. Gyakran fejezte ki tetszését a közönség Kossuth, Széchenyi, a honvédek nevei említésénél éljen, helyes, úgy van kiáltásaival.

A szónoklat után a szózat méla bus hangjai zendültek meg, minék végeztével a közönség folyvást ünnepélyszerű esendben, vidám beszélgetés, az ünnepre vonatkozó észrevételek s az elmúlt időkre való visszaemlékezések közt hagyta ott a temetőt. Az ifjuság lobogóival körüljárta a város fontzeit, éltette az 1848-ki nagy korszak jeleseit, éltette a szabadságot sat.

Egyetlen szó, egyetlen jelenés sem zavarta meg az ünnep komoly méltóságát; esőndben, rendben s tiszta honfui öröm és lelkesedés közt folyt le az egész ünnepély.

Ha a jelen volt közönség számát kellene megmondanom, nem merném azt határozottan tenni; úgy itélem, hogy 2000-en feljül volt, 3000-hez közel, de több aligha. Miféle pártbeliek? nem tudom, nem is tartom loyálisnak és szabadnak ezt inquirálni. Ez az ország ünnepnapja, minden igaz hazafi örömeinek s kegyeletes emlékezésének méltó és köteles tárgya. Az osztályokat sem néztem. Az 1848-ki év negyedszázados ünnepén, anachronismus a nemzetben és honpolgárok között még a régi osztályokat keresgélni és különböztetgetni. Honfiak voltak ott és honleányok — kik ama nagy nap szent emlékezetét szíveikben megőrizték, gondolkozó embernek ez teljesen elég. A kik ott voltak, a hányan megjelentek, egészen ön jóindulatjokat követve tettek. Nem hivatalos parancs vitte, nem czíra falragaszok csabították oda. Ha a kíváncsiság osztályrészt leszámítjuk is, marad ott még ezeret meghaladó oly polgára s polgárnéja Kolozsvárnak, a kiknek tiszta hon- és szabadságszeretetből való megjelene s a nemzeti ünnepben részvéte, az 1848-ki dicső korszak emlékezetének méltó megdicsőítése.

Östve 8 órára volt az ünnepi vacsora rendezve, a mi, azt hiszem, ártott népességének. Színház, mutatványos előadások miatt sokan maradhattak el innen 70—80 körül voltunk, úgy gondolom, egyszerű teríték s Salamon társulata zenejátéka mellett. A vacsorálás csak fél tíz felé kezdődhetett el. A mint én kivethetem, 1848-ki honvédek és a jelenlegi ifjuság szabadelvű része vett részt. Igen velős és higgadt pohárköszöntést mondott itt a mulató kör általános tetszése kíséretében. 1848-ra, az 1848-ki honvédekre és mindkettőnek fő alkotójára Kossuth Lajosra Deáki ügyvéd, a minék el-

végeztével azasztal egyik jeles ifju vendége indítványozta, hogy ez érzelmeket az együtt levő társaság a nagy számúztótnak Turinba azonnal táviratilag írja meg, a mit a társaság elfogadott s egy hármass küldöttség azonnal vegre is hajtotta; a távirati költséget tiszteletök bebizonyítása végett egyszerre többen is fedezni kívánván, a főlöleg a Székely Történet megírása jelenvolt indítványozójának adatott át. Köszöntöttek még poharat az 1848-beli és mostani honvédekre, kívánva ezeknek amazok önzetlen lelkesedését, önfeláldozó hazaszeretetéit, amazok koszoruit töviseik nélkül; a pesti 12 pontbeli elvek egykori teljes dadaláért; Petőfiért, az 1848-ki szabadságharcz világhírű dalmokáért; Sáni tanáért, a polgári szabadság ez igaz barátjáért, a mai nép szónokáért, s általában korunk ifjuságáért; a szólás- és sajtószabadságért, s ezek képviselői között a jelen volt egyik lapszerkesztőért, K. Papp Miklósért; egyik polgártársunk köszöntötte a nem magyar eredetű, de igaz alkotmányos érzelmi s magyaros szívű más nemzetiségbeli honfiakat; kedélyes, elmés ötletekkel teljes beszédét folytonos derült hangulatban hallgatta végig a társaság, valamint egy másik régi honvéd köszöntését is, melylyel a bajtársaira megemlékezést megköszönte, s szívből óhajtotta, hogy ha még most nincs is meg teljes mértékben az 1848. a haza szabadságáért kiontott sok drága vér jutalma, az idő hozza meg nem sokára, s Magyarország népei érezzék magukat a magyar alkotmány szent védpaizsa alatt egyenlően szabadoknak és boldogoknak.

A vacsorának éjféli fél egykor lett vége. A kör nem volt nagy, de a kedélyek hangulata vidám, a társalgás fesztelen, s e mellett hazafias, mintha testvérek lettek volna mindnyájan, két uralkodó fővönás jellemzi e kört: szabadelvűség és polgáris érzület.

Kétségkívül kívánatos lesz vala nagyobb körre terjeszteni ki ez ünneplést, sőt épen általánossá tenni; oly nagy korszak, általános köznemzeti ünnepet érdemel vala. De mert sokan nem tartották megünneplendőnek e napot, azokat, a kik megemlékezni és megszentelni jónak látták, én csak méltányolni, de hibázatni nem tudom.

Én semmi rendezésben részes nem voltam; hogy ünnepély lesz, a lapból olvastam; elmentem mind a két ünnepre, kegyeletből, tanulás, tapasztalatszerzés kedvéért. — S nem bánom meg.

Volt a min örvendettem, volt olyan is, a mi jövőnk iránt aggaszt.

Áldom az Istent, hogy szabadságharczunk után a 25 dik évben látom nemzetemet élni vérrel szerzett s megtartott honában.

De mégis remélek, mert megérttem Petőfi jóslatának, mit az 1848-ki szabadságharczban elesettekre nézve mondott, legalább részben teljesülését:

Hol sirjaink domborulnak,
Ünökaink leborulnak,
És áldva imádság helyett
Mondják el szent neveinket.

Legujabb táviratok.

Bécs, mart. 15. A képviselőházban Herbst indokolja a nem garantizott vasutak építése iránt beadott határozati javaslatot. Beszédében kiemeli, hogy tekintettel a vasutaknak évenként szaporodó subventiójára, az államkincstárt csak oly vasutaknál szabad igénybe venni, melyek sűrű forgalmat

mtathatnak fel. Szólok bírálta az eddigi engedélyezési rendszert; végül hangsúlyozza, hogy a határozati javaslat elfogadása épen a kereskedelmi miniszter tegnapi nyilatkozatával szemben szükséges, annak bebizonyítása végett, hogy annak éle nem a kormány ellen van irányozva, mely iránt a ház teljes bizalommal viseltetik. A határozati javaslat elfogadása legjobb hagyomány, melyet a ház utódára hagyhat.

Odessa, márcz. 15. A Kaukaszban nagy kommunista összeesküvésnek jutottak nyomára.

London, márcz. 15. E pillanatban (d. u. 5 óra) Disraeli ismét a királynőnél van. Szabadelvi képviselők arra törekednek, hogy Gladstone lemondása visszavonására bírják.

Berlin, márcz. 15. A képviselőház második olvasásában, tetemes szótöbbséggel elfogadta az egyházi fegyelmi hatalomra és az egyházi bíróság felállítására vonatkozó törvényjavaslat összes szakaszait, a bizottmány javaslata szerint. Az előterjesztmény a centrum által ellenezetett.

London, márcz. 15. Disraeli a conservatívek klubjában még mindig vonakodó magatartást követ. Az állítják, hogy még egy conservatív miniszterium alakítása esetében sem fogadja el a miniszterelnökséget. Azt hiszik, hogy a királynőnek Derby meghívását fogja tanácsolni. A szabadelvűek azt hiszik, hogy Gladstone visszaveszi lemondását. Az összes pártok ellene vannak a parlament feloszlatásának.

London, márcz. 15. A lapok jelentik, hogy a conservatív párt még nem határozott. Disraeli vonakodása után a királynő Gladstone-t hívta meg, ki azonban ragaszkodik elhatározásához, mire a királynő újra felszólította Disraelit a kabinet megalakítására. Az „Economist” és „Spectator” jelentik, hogy Derby leend a kabinetelnök s a néphez felhívást fog intézni.

Madrid, márcz. 14. A Dorregaray vezérlete alatt egyesült carlista bandák tegnap este várták don Carlos bevonulását Verrába; de még nem bizonyos, hogy megtörtént-e ez. Az Olozaga lemondására vonatkozó hír megozafoltatik.

A magyar pártokról.

A magyar pártokról a „L. Independance”-nak Pestről a többi között a következőket írják:

„Magyarországon nem lehetséges kormány a szabadelvi elemek körén kívül, melyek az értelmiséget és a rendet képviselik. A parlamentaris kormányzat nem erősödhet meg a balközép közreműködése nélkül, valamint más részről a balközép nem volna képes kormányozni az országot, ha nem fogna támogatni a többség szabadelvi része által. E nézetet a nagy pártok kivétel nélkül osztják, s ha köztük a fusio még nem vált ténynyé, ez a conservatívek eszelszövényeinek, egyéni érdekeknek s a pártoknak a közelebbi választások által felzigatott szenvedélyeknek tulajdonítandó. Ezek azonban mind oly akadályok, melyeket az idő meg fog szüntetni.

„Legközelebb is jeleutékény közeledéstörtént a pártok között s a conservatív párt egy újabb vereséget szenvedett. A belügyminiszteri tárca ugyanis betöltésre várva, a conservatívek mindegyikében oda törekedtek, hogy saját körükből ne-

TÁRCZA.

Dembinski tábornok emlékiratai.

A kápolnai csata 1849. február 26. és 27-én.

A Kápolna előtti ágyuzás által figyelmessé téve; minden áron azon volt, hogy a siroki hegyszoros átörve, Verpeléig előnyomulva, jobb szárnyamat fenyegetse, esetleg visszavonulási vonalomat, a mit Klapka hibája részben lehetővé is tett. Már előbb említettem, hogy könnyű lett volna, egy időre járhatlanná tenni a siroki gátot, ha a három hidat szétbontjuk.

Előbb említett parancsom szerint Klapkának nem 25 huszárral kellett volna az ellent figyelni, hanem erősebb csapatot előretolva, Idzikowski őrnagyot 2 század lengyel gyalogsággal, 4 század honvéddel, 1 század huszárral és 4 háromfontos ágyúval, kellett volna kiküldenie, azon meghagyással, hogy Schlicket a völgyben feltartóztassák. Érthetetlen volt e parancs, vagy azt Idzikowski nem értette meg, elég az hozzá, hogy azt hitte, miszerint ő csak szemlére lett kiküldve. Ő tehát Sirokon át Pétervársá felé nyomult, míg Schlick előcsapatára bukkant. Idzikowski azonnal csatározni kezdett, de az ellenfél tulnyomó erejét észlelve, visszavonult, mi közben azon hibát követte el, hogy a többször említett három hidat épen hagyta. Így azután Schlick még azon este (26) beért Sirokra, de előbbre nem bátorzkodott.

Idzikowski abban is hibázott, mert egy oldal uton Egernek hátrált, a helyett, hogy Verpelétre a sereg zöméhez vonult volna!

Azonban vegyük figyelemre azon eseményeket, melyek közvetlenül körömben folytak le. Mig Máriássyval beszélgetnék, kinek elhamarkodott támadása Árokszállás felé minden számításomat meghiusította — belépett Albert őrnagy a szo-

vezetessék ki ezen állomásra egy politikai tekintély; ez által akarván még inkább szövetkezni a Deák-párt szabadelvi részével, hogy nagyobb tért foglalhassanak el az országban.

„Minden törekvésük haszontalan volt. Szapáry Gyula gr., az új belügyminiszter jó hirben áll szabadelvi nézetei miatt, s kinevezetését jó szemmel nézte a baloldal is. A conservatívek, megboszankodva vereségük felett, nem fognak ugyan elmulasztani egy alkalmat sem, hogy megtámadják az új belügyminisztert; de támadásaik Szapáry Gy. grófot még inkább a baloldal felé fogják vinni.

„Deák és Andrassy rég megállapodtak egymás között a következő eljárásra nézve. Ennek bizonyosságát képezik azon események, melyek az utolsó két év lefolyása alatt történtek. Midőn Andrassy Gyula gr. jelenlegi állását Bécsben elfoglalta, s Lónyay magyar miniszterelnökké nevezetett ki, azt mondták, hogy Lónyay kinevezetését az udvar befolyásának köszönheti.

„E hír nem volt alapos. Magyarország ügyeire nézve ő felsége Ferencz József semmiféle személyes tekintetek által nem hagyja magát vezéreltetni s nem fogad el Deákot és Andrassyt kívül senkitől tanácsot. Ezek félretervén saját személyes érzelmeiket, azon meggyőződésben voltak, hogy Lónyay a helyzet embere, s azért felhasználták a többségnél minden befolyásukat, hogy őt elfogadjassák. De a miniszterelnök végre lehetetlenné tette önmagát, úgy hogy saját pártfogói is kénytelenek voltak őt elhagyni.

„Helyettesítve lőn Szlávay által, kinek tehetősége és mérséklete iránt minden oldalon a legnagyobb elismeréssel viseltetnek. Szlávay missiója nem áll egyébből, minthogy fejlődni engedje a dolgok folyását, hogy végre létesülhessen az egyetértés a két nagy országos párt között. Zaj nélkül, de láthatólag közeleg célja felé. Az általa ujonnan választott miniszterek: Zichy, Szende és Szapáry szívesen látott emberek a baloldal részéről is a miniszteri székeken.”

A német birodalmi gyűlés megnyitása.

Berlinben a császár a birodalmi gyűlést f. hó 12-én következő trónbeszéddel nyitja meg:

„Tisztelt urak! A szövetséges kormányok nevében üdvözlöm önöket a tsvozási időszak utolsó ülészakára. Három ülészaká alatt önöknek a szövetség-tanácsal közösen, kettős feladatot kellett teljesíteniük: A birodalmi alkotmány által előállított intézmények megszilárdítását s kiképzését, és az egy nagy háború által előidézett rendkívüli viszonyok szabályozását. Mindkét tekintetben önök tevékenysége ismét igénybe fog vétetni, részint az alapjaikban már megállapított intézmények befejezése, részint új intézmények előállítására végezt. A tulajdoni viszonyoknak, az egyes szövetségi államok kezeléseiből a birodalmi kezelésbe átmenet földirtokokat illetőleg, törvényes szabályozásra van szüksége, hogy így eltávolítsanak ama mindinkább felmerülő nehézségeket, melyek az ezen viszonyok iránt létező határozatlanságtól elválaszthatlanok.

„A német várendszert oly átalakítást kíván meg, mely, míg a nagyfegyverhelyek védelmi ké-

bába Mariási azonnal névben kérdé tőle: miért hagyta el zászlójával a réa bizott hidálást? Az őrnagy az általános felbomlásra hivatkozott, mely miatt zászlóját rendben visszavonta, nehogy ez is megbomboljon Mariásiat a felelet legkevésbé sem elégté ki, mind inkább tűzbe jött az őrnagyot úgy szólva lehadzudolta. A külszint tekintve, az őrnagy-nak nem volt igaza, de meg voltam a felől győződve, hogy ő használható, jó katona, a mint tudtam azt, hogy Mariási olyan ember, a ki önfelűségével igen gyakran elront mindent, s nem egyszer történt, hogy az útközvet alkalmával egymással ellenkező parancsokat osztogatott. A kellemtlen összeszólalásnak elejét óhajtván venni közbe léptem, az őrnagynak azon parancsot adám, hogy még ezen este vezesse zászlóját a kompolti kastélyba s reggelre várja be Aulich ezredes rendelkezéit; egyszersmind tájkoztam tőle a Zanini féle csapat hollétéről, de erről ő sem tudott semmit.

E pillanatban érkezett Klapka ezredes jelentése, hogy ő ép Verpeléth odahagyására készült, de — így végzé — „miután altabornagy ur főhadiszállását Kápolnán üt fel, a hátrálást beszüntet.”

Mig én Klapkának írtam, Máriássy kardját kivonta hüvelyéből, s a jelenlevőknek a rajta levő vérfoltokat mutogatta. Ő ezen napon szokott vitézséggel harcolt, egy lovas támadásban részt vett, jobbra balra osztogatván, a kardcsapásokat, ám de szívetem nyomta azon emlékeztet, hogy az ártatlan Glatz százados is összevagdalta. Az írást félbehagyám, s nem állhatam meg, hogy ne kérdjem meg tőle: vajjon nem piroslik-e azon a kardon egy jó barát vére is? Erre egy izgalmas jelenet következett.

Máriássy azzal vádolta Glatzot, hogy nem akart engedelmessé válni, midőn az üteg számára általa kimutatott állást elfoglalni vonakodott; mire azt

perségét emeli, megengedi a többi erődtítmények fentartásáról való lemondást. Azon igények, melyek a legutóbbi háborúból rokkantakat s azok hátramaradtjait törvényesen illetik, oly intézményeket kizárnak meg, melyek biztosítékot nyújtsanak az iránt, hogy ezen igények fődőzése a hadi kártérítésből fog eszközölni, a birodalom szabályszerű bevételeihez folyamodás nélkül. A hat év előtt a hadi tengerészeti kifejtése végett megállapított, s létesítéséhez már közel jutott tervet, azóta beállott viszonyok s nyert tapasztalás tekintetéből, egy a legutóbbi ülészakában önök által is megpendített átalakításnak kellend alávetni. Egy általános katonai törvény az alkotmányban meg van ígérve, s a német hadsereg kizsákból állás szükségé lett. A hadiszolgáltatásról való kötelezettség iránti törvény, a hadsereg megpróbált intézményeinek alapján, a nemzet védelme számára biztosítandja azon kiképzést, melyet a külföld irigyel tőlünk, s mely kezességnyujt az iránt, hogy Németország békében élvezendi ama javakat, melyeket a szellemi és gazdasági téren szerez meg.

„Azon szolgálványokat, melyek az országtól háboru esetében követelendők s azon elveket, melyek szerint ezen szolgálványok megtérítendők, a legutóbbi háboruban tett tapasztalatok tekintetbe vétele mellett, szintén ujon s egyenlően kellend rendezni. Az utolsó előtti ülészakákban hozott határozatok által önök a birodalmi hivatalnokok külső helyzetét kedvezőbbé alakították. A tapasztalás megmutatá, hogy az akkor önöktől kívánt, s készséggel megadott megajánlások nem elegendők arra, hogy a hivatalnokok jövedelme akkép szabályoztassék, a mint ezt a közérdek kívánja.

„Ugyanezen tapasztalások egyenlő sürgetőséggel kívánják meg a tiszték és altiszték jövedelmének javítását. A birodalom bevételeinek kedvező helyzete megengedni, hogy ezen célokat a matricularis járulékok fölemelése nélkül elérjessék. Annál inkább bizom benne, hogy önök helyeslése nem fog hiányzani azon előterjesztményektől, melyek e célokra a szövetség-tanács beelgyezésének megtörténtével önökhöz fognak érkezni. A német pénzügyügy alapján megállapított újraalakításának egy önök elé terjesztendő tvjavaslat által végérvényes befejezést kell nyernie.

„A csomagok és értékküldemények posta utjáni szállítása végett egy új tarifa fog önök elé terjesztetni, melynek kettős c élja a fenálló tételeket lényegesen egyszerűsíteni s a legtöbb esetben tetemesen mérsékelni. Az önök legutóbbi ülészakája alatt a sóadó iránt folyt tárgyalások következtében a szövetség-tanács azon kérdésnek követelt megvitatását készítő elő, hogy mely uton kelljen előszerezni az ezen adó megszűnésével kimaradó jövedelmet. Ezen tárgyalás közel áll befejezéséhez, s annak eredménye önök tanácskozásainak tárgyát képezendi.

„Néhány nappal önök legutóbbi ülészakájának bezárása után Franciaországgal oly egyezmény kötöttet, mely a hadi költség megériítés utolsó részén kifizetése, s ezzel összefüggésben a csapatjaink által megszállott területeknek odahagyása iránt a határolt szabályozza. Az ezen egyezmény s ann k létesítése iránt önökhöz intezendő közlések kimutatandák, hogy Franciaország fiétéseivel jóval megozó a meállapított határidőket, s hogy ezért már elérkezett az időpont arra, hogy a hadi-

jegyzem meg, hogy én Glatzot egy igen derék tü-zértisztnek tartom, aki ágyut tudja használni.

Az aloreddes azon hoves megjegyzésére, hogy a hadosztály tüzérségéről ő parancsol; és nem az ütegparancsnok, a vitába vezült Albert őrnagy is ki szinten német és Glatz barátja volt és panasznolni kezdte azon rossz bánásmód miatt, melyben e főtiszte s különösen a németek részesülnek a magyar hadseregben s könnyezve így szól: „Altábornagy ur! Én sokáig szolgáltam az osztrák hadseregben s ott valóban nagy a szigor s a szolgálati ügyeket nem intezik glacé-kesztyűben; de olyan borány tanuja soha sem voltam hogy a százados felebbvalójától kardcsapást kapott volna. Biztosíom excellenciáit, hogy ha most nem állanánk ellenség előtt, mi mindnyájan, kik a Point d'honneur fogalmát az osztrák hadseregtől hoztuk magunkkal, felmondanók a szolgálattól, azonban lesz még alkalmunk elégtételt venni.”

E szavakra oly fellépés következett, hogy igazságérzelem ösztönözt Albert őrnagy pártjára állani, sőt ottalmam alá vettem, midőn Máriássy al-ezredesnek eljárása helytelenségét és veszélyességét föllejtém — ő elhallgatott — de e pillanat-tól fogva halálos ellenségemé vált.

Végre ismét asztalhoz ültem, írtam Klapkának. Felvilágosítottam őt Verpeléth birtokának fontosságáról, mert attól függ az, hogy a holnapi csatában Schlick egyesülése Vindischgrätz herceggel megakadályoztassék, értesítém őt Pöltenberg osztlányának hadállásáról s így végzém leveletem: bárha ön rangban idősebb, mint Pöltenberg, még is arra kérem, hogy tagadja meg ön magát holnap s rendelje magát alá egy hadi tapasztalatok és szolgálati éveiben öregebb hadi bajtársának. Épen lepecsételni akarám levelem, midőn Pöltenberg ezredes szobámba lépett, felolvastam leveletem s felkértem őt, hogy e rendeletet személyesen adja át Klapkának, de Pöltenberg más által kívánta azt kézbe-

költségmegtérítés iránti múlt évi törvényben még fentartott kérdések e döntessenek. Ezen kérdések iránt is előterjesztmények fognak önökhöz inteztetni. A múlt évben általam ezen helyen kifejezett bizalom, Franciaország belálapotának a megnyugtató s a gazdasági haladások szellemében kifejlődése iránt nem csalatott meg. Én erre azon reményt alapítom, hogy nem leend távol viszony percz midőn a francia kormány pénzügyi viszonyunk teljes elintézése a francia terület egészen odahagyását a kiltásba vett időnél előbb indézendi elő.

„A birodalomnak az összes külállamokhoz való viszonyai igazolják ama teljes bizalmat, melylyel én a béke fentartására s folytonos megszilárdulására számítok. Ezen bizalmat teljes jogosultságát meríti a Németországgal szomszédos hatalmas birodalmak uralkodóihoz való barátságos viszonyaimból, melyek megerősítésüket nyerték ama látogatás által, melyben én csak néhány hónap előtt részesültem a velem oly közeli barátságban levő monárcák részéről. A szomszédainkhoz való ezen a békét biztosító viszonyokat ápolni, én folyvást óhajtott, s Isten segélyével teljesíthető feladatommak tekintendem.”

Az ünnepélyes megnyitás 1¼ óraker történt. A megjelent követek száma csak mérsékelt volt. Jelen voltak Bismarck a szövetség-tanács élén, Feustle bajor miniszter, Roon, Köneritz, Leonhardt, a többi szövetség-tanácsi tagok, az összes jelenlevő hgek, a koronahggel s a diplomaták páholyában szinte az egész diplomatai kar valamint a japáni követség európai öltözetben. A császár megjelenésekor Simson elnök éljént mondott.

A trónbeszéd fololvasása után hg Bismarck a szövetségi kormányok nevében a birodalmi gyűlést megnyitottnak nyilvánítja. Feustlennek a német császárra mondott éljenzésével végződött be az ünnepély.

ÜJDONSÁGOK.

Kolozsvár, márczius 17-én.

— **Figyelmeztetés. T. polgártársainkkal sietünk tudatni, hogy lapunk november 1-e óta legutányosabban veszt fel bármily alakban hirdetések; s ha kívántatik, a fogalmazásról is gondoskodik.**

— **Király ő felsége a vallás- és közoktatási magyar miniszter előterjesztésére dr. Farkas Lajos kolozsvári egyetemi nyilvános rendkívüli tanárt az általa eddig is kezelt római jog tanszéke-re nyilvános rüendes tanárrá nevezte ki.**

— **A közoktatásügyi miniszter addig is, míg a real iskolák gyökéres reformja iránti javaslatot előterjeszthetné, illetőleg az a törvényhozásban tárgyalható lenne, rendeletit uton akar a reáltanodák telegényezése hiányain segíteni és e célból a fővárosi reáltanodák tanári testületétől bizalmi férfiak nézetet kérte ki, melyek alapján a jövő tanvre nézve a szükséges átméleti intézkedések meg fognak tetetni.**

— **A képviselőház márczius 13 ki ülésében a kérvények mindegyike megal az egyes miniszterium khoz utasította. Ő felszének a de-**

sittetni, nehogy Klapka azt gondolja, miszerint annak tartalmára ő táni befolyást gyakorolt. Azután Pöltenberg arról oriesitet, hogy mily rendtelenséget tapasztalt Klapka csapatai közt, hogy midőn hadosztályával (25-ker) Miklárba vonult, nagy meglepetésére ott találta Máriássy egész hadosztályát. Azon legutóbbi rendeletem, melyben a Kápolnára való előnyomulást parancsoltam, felbontatlanul hevert a távollevő parancsnok asztalán, s csak akkor törtetett fel, mikor Pöltenberg hadosztályának a helyszébe vonulásából sejték, miszerint abban a Máriássy hadosztályt illető rendelkezés foglaltatik.

Ezen képtelen eljárás oka ez lehetett:

Klapka Verpeléten arra gondolt, hogy Schlicket megtámadja, engem e felől nem is tudósított, hanem felszólította Máriássy-t a csatlakozásra, ez utóbbi osztlányának egy részével hozzá is csatlakozott, s ellovagolván, senkit sem hatalmazott fel az érkező parancsok felbontására. Klapka terve teljesen meghiúsult, a csapatokat hiába fázaszták, Máriássy (26-án) ért vissza hadosztálya ama részével Kápolnára, s osztlányának másik részével azonnal ismét saját öklére támadást intezett Árokszállás felé. Mint látjuk egy órát sem nyugodott, tevékeny volt, támadáshoz fogott, a mely, ha ok-szerűen követi a felsőbb parancsokat, jobb gyümölcsöket termelt volna számunkra.

Miután Pöltenberggel végeztem, írtam Görgeinek, sőt rendelkezéseimről értesítém.

Egyszersmint arról is, hogy Klapkát Pöltenberg alá rendeltem, most a hadsereg jobbszárnyát reá Görgeyre bízom, alája adván mindkét ezredet. Avval végzém levelem, hogy: „csak erőly, erő s pontosság, akkor minden jól fog menni.” Azután átadám levelem egy huszártisztnek, s meghagytam neki, hogy Görgeyt mindenáron igyekezzék megtalálni.

(Foly. köv.)

legatíókat, összehívó királyi leirata felolvastatván, Szilágy miniszterelnök indítványára elfogadják, hogy a jövő évi költségvetés fölött ugyanazon delegatusok határozzanak, kik mult évben szavazták meg az 1873 évi szükségletet. Az adótörvényjavaslatok közül a házadóról szóló általános vita nélkül fogadtatott el, míg a jövedelmi adó módosításáról szóló tvjavaslat tárgyalása élénk küzdelmet idézett elő. Irányi D. benyújtotta határozati javaslatát, mely szerint mellőzendők volnának a tárgyalásra kitűzött tvjavaslatok s egy 24 tagból álló bizottság küldetnék ki az adórendszer elvének megállapítására. Németh A. az indítványt pártolja s miután a jövedelmi adóról szóló tvjavaslatból az előemelést olvasott ki, bírálata alá veszi s azt elvetendőnek találja, mert ő megígérte választóinak, hogy adó fölemelésbe nem fog egyezni. És hogy a fölemelés nem helyes, annak mintegy bebizonyítására „Nemzetgazdasági közlemények“ című munkájából néhány idézetet olvasott föl Lónyay Menyhért grófnak, mire Lónyay azonnal válaszolt s kimutatta, hogy az előadott tételek korántsem érvek a tárgyalás alatti törvényjavaslattal szemben. Kerkapoly K. p. ü.-min. is részt vett a vitában s Német Albert azon kifejezésére, hogy e tvjavaslatban adófölemelésről van szó, tüzet magyarázta mit czéloz a tvjavaslat ridegen oda dobta a szélsőbalnak: előbb érteni kell a dolgot s csak akkor bírálni és elvetni, ha rossz. De ez érvek sem győzték meg Kiss Jánost, ki szintén szót emelt s ki meglehetősen unalmasan beszélt. Tisza K. maga az elv ellen kelt ki, mert az adófölemelést a nép érdekében nem lehet megengedni; ő elfogadja a jövedelmi adóról szóló tvjavaslatot, mert a közp. bizottság szerint fogadtatott el. A jövedelmi adóról szóló tvjavaslat általános vitájában mellette Széll K., ellene Domahidy István szólott.

— **A pártok fusiója** iránti alkudozásokat illetőleg, melyek a „Reform“ közlése szerint a miniszterelnök és a baloldali némely tagjai közt folytatottak, Gyözy Kálmán és Tisza Kálmán külön iratban tiltakozást közölnek a „H.“ mai számában s kijelentik, hogy compromissum iránt sem ők, sem utókkal a baloldali kör valamely tagja tanácskozást nem folytatnak s arra felhiva egyáltalán nem is voltak.

— **A vallásalap javára** Trefort vallás- és közoktatásügyi miniszter (hir szerint) Tinóji-rás 13,600 holdból álló bács megyei birtokot megvette.

— **Az államutak** jelenlegi hálózatából, a a miniszteri tervezet szerint, 289²/₈ mfd fokozatosan törvényhatósági és közkegyi kezelésbe fog átboesattatni. Ezen útvonalok még eddig nem lévén ismertetve itt kö.öljük azokat nevszerint: I-ső sorban. 1. A buda-bécsi államut újszöny-mosonyi része. 2. A buda-gráci államut; a buda-eszéki államut kiágazásától Ves-premig. 3. A mohács-pécsi államut. 4. Kézthely-kánizsai államut. 5. Losonez-zolyomi államut. 6. A vacz-selmeczi államut ricság-tomp-i része. 7. Gödöllő-kis-ai államut-rész. 8. Torda-szászsebesi államut. 9. N-Varad-maros-vásárbelyi államut. 10. Segesvár megyei államut. 11. Kis-Zombor-arad-dobrai államut. 12. Piski-hátszegi. 13. B-ujfalu-szalontai. 14. Arad-verseci. 15. Zaráb-károlyvárosi. 16. Sopron-kormendi. Összesen 209³/₈ mfd II-k sorban. 17. Kaposvár-esztergomi. 18. Kapi-szvidiaki. 19. Munkács-t-ujlaki. 20. Bárdfalu-budfalvai. 21. Hejtsfalva-b-ossai. Összesen 47¹/₈ mfd. III-ik sorban. 22. Lugos-zsuppai. 23. Eszék-vukovai. 24. Eszék-pozsgai. 25. Illova-sziszeki. 26. Soprony-pozsgai. Összesen 32³/₈ mfd.

— **A „Dalkör“** f. hó 16-án tartá meg ez évi első rendes dalestélyét, az ujonnan épült vívodában. A dalestély kitünően sikerült, s hosszú ideig fog élni azok emlékeiben, kik ez estélyben részt vettek, annál is inkább, mert a d. programot élénk es háziás táncmulatság váltá fel. A szép holgykoszoruban jelen voltak: Indaly Ida és Ilona, Salamon Klára, K. Papp M. klóné, Magyar Ilona, Knöpfner Klementin, Nikk Ferencz, Beal Málcsi, Szász Berta, Schwarzel Adel, Ürmösi Boldzsár Piroška és Reményik Mari — ezeken kívül meg sokan, kiket azonban mind nem említhetünk fel. A mulatság a kitünő katonazene mellett 2 órákig ért veget.

— **A helybeli világtárlati főbibi-zottság** nem lévén képes az egyes czikketeket összeszekapni, a tervezett helyi előleges kiállítás ugyan elmarad, hanem egyes műrekeket az illető iparos vállalkozóknál megtekinthetni, így például megtekinthetők Tömösvény Miklós t. polgártársunk készítették hámak, szíjgyártóművek, melyek a magyar e nemű ipár becsületére válnak.

— **Tűzoltóink** vasárnap délután, a Tauffer-hidnál elkészült mászóházhoz mentek gyakorlatra Minorich Károly főparancsnok vezérével s ott megtartották az első mászó gyakorlatot meglehetősen sikerrel.

— **Királyunk ő felsége** meglátogatta az első bécsi népkönyvtár gr. Bellegarde szárnysegéde kíséretében. Ő felségét az egyet. elnöke dr. Kuhn J. hely fogadta, nagy érdeklődéssel szemléte meg a helyes berendezést s legmagasabb megelődést nyilvánította az 1000 személy részére kiállított teríték tiszta kezeléseért. Az egyet. vezetői az

azon napra készített ételekből több adagot ő felsége elé tettek, ki azokat megízlelé, s a jelenlevő hölgyeknek elismerését fejezte ki az emberiség érdekében tett ily üdvös munkájukért, egyszersmind tudakozódott a jelenvolt vendégektől az ételek minőségéről, azok egyhangulag magasztalák azokat. Ő felsége fél órai mulatás után, a látottakkal megelégedve hagyta el a népkönyvtár.

— **A hernyózás** iránt a rendőrség körrendeletet bocsátott ki, de miután minden üdvös rendelkezés csak úgy ér valamit, ha egyszersmind pontosan és lelkiismeretesen végre is hajtatik, méltán kérdezhetjük rendőrségünköt, vajjon tette-e valamit e tekintetben is, hányat büntetett meg e rendelet nem teljesítéseért, mert hogy számosan vannak, a kik még rá sem hederítettek, az kétségtelen.

— **A kalotaszegi Casino-egylet** évi közgyűlését f. é. marcz. 30-án d. u. 3 órákor fogja megtartani. Melyre is az egyet. tagjai tisztelettel meghívattak. Kelt B.-Hunyadon 1873 mart. 14-én. Királyi József h. jegyző.

— **Szörakozott filozofusok. Karneades** néha annyira bele mélyedt a gondolkodásba, hogy az ételről is egészen megfeledkezett és szolgálja kénytelen volt őt táplálni, nehogy éhen haljon el. Newton is sokszor elfeledte a déli ebédet. Viet a nagy mathematicus néha inkább a halothoz mint élő lényhez hasonlított. Cardanus a híres philosophus néha annyira bele mélyedt gondolkodásba, hogy utazásaiban nemcsak az utat, hanem meg utazásának célját is elfeledte.

— **A műkedvelő szövetség** vasárnap délután 3 órákor ismét a színházba tartotta meg próbáját sok néző jelenlétében, kik általában elismeréssel szólottak a szereplőkről.

— **Menter Zsófia és férje** első hangversenye jól sikerült, azonban nem volt nagyon népes.

— **Tisztelkedés.** B. Schütte tábornoknál, ki hosszu szolgálati ideje s érdemeiért közelebb nyerte el a II-od oszt. vaskorona rendjét, vasárnap d. e. tisztelkedett a cs. kir. tisztikar: déltán lakása előtt a katonai zenekar játszott.

A „Kol. Közlöny“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Posten marcz 17-én d. e. 10 óra 45 p.
Érk. Kolozsvárra marcz 17-én 10 ó. d. e. 58 p.

A mai ülésben dől el személykereseti adó sorsa.

Többség mellette biztos, Lónyay hírszerint csak röviden fogja jelezni álláspontját vitavégén s utánna eshatóleg Sennyey beszélt.

Nemzeti színház.

Szombaton marcz. 15-én Gerecsné M. L. asz. és Feketer F. ur első vendég fellépéül „A tévedt nő“ (Traviata) került színre. Az egész színdarabot sajátos nélkülözött első operai előadás megtöltte a színházat, jeleül annak, hogy a mekedveit közönségünk még az ily rögtönzött operai előadást is méltányolja. Miudkét vendéget süti taps fogadta, és mélt. a. m. r. Gerecsné (Violenta) ma is oly szépen énekel mint mindig. Szép magas soprán hangja mitsem veszített réz esenrészéből, üdeségéből, s biztos hangvitele, nagy iskolázottsága a legnagyobb zenei nehé ségek leküzdésére képesitik, correct portamentje pedig éppen ritka művelni nyújt még a nem szakértőnek is. Feketer (Alfréd) urnak kivált középhangjai kellemesek, onekérsz it szépen nagy jártassággal adta elő. Marczell (Germont G. örgy) bebizonyította, hogy basszhanggal kivált oly m. l. d. i. ós bariton partiet nem lehet kielégítőleg előnekelni. A karok és együtetek kitünő karnagyunk Jakobi ur vezetése alatt — kit fájdalom már csak rövid ideig nevezhetünk magunkénak — jól sikerültek.

Vasárnap mart. 16-kán „Dobó Katicza és az egrri szép napok“ Tóth Kálmán történeti népszínműve kissé vontatott előadásban részeseült, a várostroma és az égés halványan volt színezve, de a hymnus a kar személyzet szabatos közreműködése és Dekány Róza magas hangjainak illdomos alkalmazása folytán szépen sikerült.

E jelenet zajosan meg is tapsoltatott. Dekány Róza csinosan jelmezett és elég élénk Dobó Katicza volt. Dobó Istvánt Kovács Gy., Bálást Szász Karoly, Hegedűt Dezső személyesítették. Szilagyi János H. Monnai és Kőrösi jó Gyalusné asszony volt. Közönség közepes szám-ban volt jelen.

Játékrend márczius 17-től márczius 25-ig.

17. Közönyt közönyyel. Moretó vigjátéka. 18. opera. 19. Az orleansi szüz. Schilleről. 20. Benoiton család. Sardou kitünő vigjátéka. 21. opera. 22. A nők iskolája. vigjáték 5 fejeletben. Moliérettől. Fordította Szász Karoly. E remekmű ez alkalommal jelenik meg először magyar színpadon. Még Posten sem adatott. 23. Az arany parasz. Népdrama Birchpfeiff ritől 24-én opera. E hó folytán három nevezetesebb előadá-

sunk lesz. Lear király. Schakperetől. A betyárken-gője. Népszínmű Abonyiól. Az apa büne. Színmű Harai Viktortól. **1873. márczius 17-én.**

A közönség köréből.*

Gy.-Alfalu, mart. 8. 1873.

Csáki József urnak, Csik-Szépvízen.

Motto: Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus.

Közelebről kedves lapomnak, a „Kol. Közl.“ nek 51. számát szolgáltatták kezemhez. Huzamosbb olvasgatás után beleakad a szemem a „közönség köréből“ című rovatban figuráló közleménybe, melynek sorai közt idézőjelezett „Kozmási“ nevet pillanték meg. No — gondolám — most egy jókora tüzgömb, magyarul bomba robban robboló hatás-sal szervezetemnek; mire azonban a himezett-hámozott gallimathiasz páni szorongások közt végig futottam, meggyőződém, hogy biz az nem egyéb, mint egy vássott „kőcspuska“ s az is a csattanás-nál csüörtököt mondott.

E lap mult évi decz. 12-ről kelt 286. számában a cs.-szépvízi képviselő testület alakítását s ezzel kapcsolatban a bírói választást ecsetelém — az adott viszonyok közt meglehetősen kimélylyel. Megvallom, tendenciám éle arra irányult, hogy pensionatus tiszt ne vegyüljön nyilvános közkegyi ügyek-be, ne viseljen polgári hivatalt, hanem guggoljon othón a pensió kényelmes párnáin. És ime! rem acu tetigi, czélt értem; a vad kiugrott a bokorból. Hallottam ugyan korábbi közleményem után mind-járt, hogy a czélzott bokor önismeretre ébresztett lakóiból hatalmas clique alakult a válaszlásra, minnek eredménye lőn, hogy teljes harmadfél hónapi vajadás után megszületett a ridiculus mus.

Bonczkésemmel a ridiculus mus-nak egyelőre csak a következő bordáit metélem meg:

1., Vastag tudatlanságot árul el ön, Csáki J. uram! közleményének második bekezdésében; még azt sem tudja, hogy azon álláson, melyet én Szépvízen elfoglalva tartottam, jogom- és körömhöz tartozott oly dolzokról beszélni, mikről beszéltem, annál is inkább, mert annak a becsületes népnek egyetemleges bizalma kért volt fel az önök machinatióinak controllerisálására, retirálni nem fogok. Különb is a közkegyi monopoliumot nem tőrnek meg, uram! Érti ezt ön? Dehogy érti. Hisz az ön iskolája nem e világból való. Olvassa csak el az 1868 ki 38. — valamint a közkegyek rendezéséről szóló törv. czikket; ezek világosságot hintenek az ön chaoticus agyába.

2., Igaz, hogy Szépvízen nem vagyok föld-birtokos (vagyok másutt) s ma már illetékes sem; de illetékes voltam a hivatolt időben épen az említett és az 179¹/₂ törvények alapján, s ugyanazért joggal léptem fel nem ön ellen, hanem fordorkodásai ellen, s róttam meg az ön hand-bandáját saját érei ellen. Tudja, kérem szépen, mit mond a mese a kakukról? Amice, mutato nomine de te fabula narratur.

3., Mondám már, hogy Szépvízen földbirtokos nem vagyok, de legalább állásomnál fogva az intelligenciához tartozom, s mint ilyen önnel szemben önzertet el hangoztathatom, hogy divite ruditate litterarum paupertatem non permutavero. Hit ugyan kérem, miért nem nevére meg czikkemből azokat a passusokat, melyekre a „koholt ráfogás“ bélyeg-gét sütötte? ... Ah tudom! őt a fejbresztett lelkiismeret nem engedte a megismert igazság ellen tusakodni. Kényelmesebb s a jövőre nézt üdvössé-gesebb volt amugy fi tyre oda dobott szószahang-gal e kényes ponton átsiklani.

4., De most jön a java. Az irnoksgát illetőleg, hol van, kérdem a dülőségnek vagy ha úgy tetszik szolgabiróságának rendes irnokja? Abban az irodában, az idő szerint, minden halandó két pensionatus katonát látott irnok minőségben fungálni, kiknek egyike ön volt, másika egy általam is becsült egyén. Vagy tán a Jakab Péter gyermeteg palástjával takaroznak önök?? E különben életre való kereskedő ifjut senki sem látta az irodában muködni, csak kölcsönzött aláírását egy párszor. A moslim buhalok szemfényvesztő komédiáját akarja ön üzni? Tessék. Tisztességes emberhez nem illik; önhöz, mint látszik, igen. Minjazonáltal ne legyen annyira vakmerő, hogy bűvésziés káprázatainak hiteleségét, váit értelmet szonveleljen. Mikor lett ön a szolgabirónak oly intim barátja (ad normam: Heródes és Pilátus,) hogy úros óráit az ő terhes teendőinek felségéllésére fordítja? ... A szolgabiró ur quondam, mint magán ember, a jobbik becsülsét bírta; ön mindig kerülte a világosságot, miért is utaik nagyon szétágozóok voltak. Hol van tehát az érintkezési pont? ... A bureau-ban, önnek német nyelvtudománya miatt. Ne szépítse, uram, a dolgot! Ön bizony nem barátságból, hanem a honapokénti 20 frt csalétkes ingeréből czamog el naponta kétszer abba az irodába. Tagadja ezt? Látja, milyen táltos vagyok: meg a honorarium mennyiségét is ettalálom. Ha szépen szól, tudalmam forrását is megnevezem, megsuttantom önnek. Bar ti (!) principális szájából tudom, ki szolgabirósága előtti jellemében ma sem tagadná meg ezt. Ha ön e köznapi műveltségnek oly alant

* E rovatban megjelenő czikkért csak a sajtóhatóság-gal szemben vállal felelősséget a Szerk.

fekvő Nadirján áll, hogy, mint egy ujkori Icarus, a dicsőség fellegszármányain képzelve magát, senkitől köszöntést el nem fogad, annál kevésbé előzi meg e patriarchalis szokásban: — legalább a nyílvánosság előtt ne füllentsen. Vigyázzon, hátha akad egy ujkori Helios is ön mellé, önnek szárnyait szegendő. A művelt embert előzékeny nek szoktuk nevezni; ön eszerént szócsinász-mesteremberi szólam szerént „ut ó z á k o n y“ jelzőt nyer. Látja, abban is téved, hogy nekem nincs közöm önnek baráti (?) segédkezéséhez. Önt, mint tehetetlen és munkaképtelen embert pensionálták réges-régen oly érdemekért, melyekre a politikaiildom 1867. fátült borított. Nem volna kedve a fátült fellebbentéséhez? Ön nem elégedett meg a pensióval, hanem, mint munkaképes ember, tehát a nyugdíjra méltatlan, közkegyi bíró, adószedő, nyílvántartó, a tizeseknek nem mondom zsebelője, csak cassarius; a 63-mas aerában apósa mellett subrosa-dulló, ugyanakkor Csikszék néhai rossz emlékü főhivatnokának vasalussa s mit tudom én, még mi minden volt. Az ön értelme szerint köznapi nyelven szólva, ha nem hallgat ha le nem teszi a 20 frts irnoki tollat, a rendelkezésem alatt álló adatok alapján fel fogom kérni egyik tigrisebb verü honatyát, hogy az országgyűlésen ily forma interpellatiót terjesszen elő: „Van-e tisztelt honvédelmi (vagy a kinek ressort-jához ön tartozik) miniszter urnak tudomása arról, hogy Cs. J. nyugd. főhadnagy polgári hivataloskodása által munkaképesnek bizonyította be magát, s ha van tudomása, szándékozik-e e visszaságot az által megszűntetni, hogy nevezett főhadnagyot a munkaképtelen hivatalnokoknak adni szokott nyugdíjtól kegyelemben fölmentse.“ Hogyan izlik? ... Általános hazai szempontból sem tűrhető meg, de a politikai ildom sem kívánja, hogy míg a magyar szabadságharcban megbénult honvédek s azok özvegyei és árvái, quasi „hontalanok a hazában“ éhen nyomorognak; addig ön ellentétes érdemeiért két háromféle teríték mellett dusháljon. Vigyázzon ön, mert a darázs észket ujlag bolygatják a hongyülésen. Ismételve intem: ne markoljon sokat, nehogy mindent elszalaszson.

Ahhoz, hogy nem jó a darázsészket bolygatni, ön szerint különösen nekem, kevés mondani valóm van. Az ifjukornak sajátos könnyelműség — miért pironkodnám ezt megvallani? — az ön életéből is jelezhet botlásokat; hanem erre nézt mindnyájan, legkivált ön, elmondhatjuk: „Homo sum, nihil humanum a me alienum esse puto.“

Adieu! ha önnek úgy tetszik, a vizsontlátásig!
B X 2 = Kozmási

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar keleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrend-del indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul naponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és estvélt 7 órák, a délutáni 4 órai menet Sobent, Segesvárt, Károlyfehérvát és Aradot köti össze várakozás nélkül, az estvélti 7 órák induló gyorskocsi a Marosvásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer, éjjeli 1 órák a Marosvásárhely felől jövő utasokkal, és reggeli 5 és 6 órák a Nagyszeben, Segesvár, Károlyfehérvár és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, ugy, hogy bármennyi utas jönne is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatassanak.

Kolozsvárról Szamosujvárra és Deésre naponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 órák.

Deérről Szamosujvárra és Kolozsvárra naponta kétszer, reggeli 7 és délután 1 órák.

Árszabály 30 font szabadpadgyázzsal: Kolozsvárról Tordáig vagy vissza 2 ft, tulsuly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza I-ső és közbelső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. Kolozsvárról Szamosujvárig vagy vissza I. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsuly 3 kr. Kolozsvárról Deézsig I. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. A közbeeső kisebb állomások 40 krajczárjával mértföldenként számíttatnak, azon megjegyzéssel, hogy a megkezdett mfdl egészbe számíttatik.

Minthogy a t. cz. utazó közönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemről gondoskodik, reméli további partfogásait is megnyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos.
gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

Pályázati hirdetés.

Ns. Kolozs megye kolozsi járása területén
 1. Szamosfalva, P.-Szt., Miklós, Dezmér.
 2. Apahida, Kara, Korpád, Köteland.
 3. Györgyfalva, Boos, M.-Ör, Pata.
 4. Ajton, Rödöd.
 5. Alsó, Felső, Nemes, Zsukok, Visa, Baré

közsékekből csoportosult szamosfalvi, apahidai, boosi, ajtoni, zsuki öt körjegyzői állomásra az 1871. évi XVIII. ik t. cz. 83 §-a értelmében pályázat nyitattik.

Megnevezett körjegyzői állomások mindegyike 400 frt. o. é. évi fizetés és a XVIII. t. cz. 67. §-ében meghatározott lakással dotálni állapított meg.

Pályázni kívánók folyamodványait a törvényben meghatározott kellékek és a tks. megyei vizsgáló bizottság képesítő bizonyítványával ellátva 1873. évi **martius 20-ig** ezen járás szolgabírói hivatalához, utó-posta Kolozs, Pataban beadni felhívattak.

Kolozsi járási szolgabírótól.
 Pata, február hó 19-én 1873.

Bartha Albert, sz. bír.

Árlejtési hirdetés.

A főmértésügyi m. kir. közmunka és közlekedési ministeriumnak f. é. február hó 27-én 21,067 — 1872. sz. a. kelt magás rendelete folytán, a szásvárosi m. kir. mérnöki hivatal kerületében eső Torda-N.-Szeben-Brassói államútra, az 1873. ik és 1874. ik években szükségeltető fedanyag szállítási biztosítása végett szóbeli és írásbeli zárt ajánlati tárgyalás az alóli mérnöki hivatal irodájában 1873. **april hó 1-én** d. e. 10 órakor fog megtartani.

Szabályszerűen szerkesztett és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok úgy útmesterségeként mint az egész útszakaszra nézve benyújthatnak.

Az ajánlatokban világosan kijelölendő azon útmesteri útszakasz, melyen az ajánlattevő a szállítást teljesíteni óhajja, valamint az egység ár, melyért azt végrehajtani ajánlkozik.

A fenn kitűzött határidőn túl, azaz 1873. **april hó 1-én** 10 órán túl ajánlatok el nem fogadtnak, továbbá az ajánlatokhoz az ajánlati összeg 5% csatolandó és pedig készpénzben vagy állami értékpapírban a tőzsdei árak let szerint számítva vagy pedig valamely kir. pénztár által kiállított leleteményi nyugta azon összeg 5% - ról, melyről az ajánlat szól.

Oly ajánlatok, melyekhez 5% bánatpénz nem mellékeltek, vagy a melyekhez csatolt elismervény nem a kívánt mennyiségű bánatpénz, vagy nem a kívánt értékekről szól, figyelmen kívül hagyatnak.

A nyertes vállalkozó köteles a verseny tárgyalás napján a letett bánatpénzét a vállalati összeg 7% mint biztosítékra kiegészíteni.

Minden e tárgyat illető bélyegilletéket a bélyeg törvények fokozata szerint vállalkozó köteles fedezni.

A szállítási különleges és műszaki feltételek alóli hivatalnál a rendes hivatali órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlati tárgyalás alapjául szolgáló egységárak kavics telepek, útmesterségeként az 1873. ik évre szükségeltetett kavicsmennyiség, az arra megállított, pénzösszeg, az alábbi kimutatásból láthatók, — fenntartván a magas utállam magának azon jogot az alábbi mennyiségből vállalkozóval többet vagy kevesebbet szállíttatni.

1873-ik évi Felosztási kimutatás.

Államút-vonal	Útmesterség	A fedanyag termelő helye	Mértföld szakasz		54 köbláb tartalmu	Kikiáltási ár		Jegyzés	
			v.	k.		hasábonként	összesen		
						frt.	kr.		
Torda-Nagy-Szeben-Brassói	N.-Ényedi	Marosfolyó I. szakasz	7 1/8	8	262	5	46.5	1431	83
		" II. "	8	8 1/8	168	3	46.5	582	12
		Nagy-Ényedi patak	8 1/8	9 1/8	231	3	30.	762	30
Tóvisi	Tóvisi	Marosfolyó III. szakasz	9 1/8	9 7/8	240	3	55.3	852	72
		Tóvisipatak	9 7/8	10 7/8	330	3	30	1089	—
		Gáldipatak I. szakasz	10 7/8	11 4/8	200	3	30	660	—
M.-Portusi	M.-Portusi	Gáldipatak II. szakasz	11 4/8	12	201	4	62	928	62
		Ompolypatak	12	13	460	3	60.8	1659	68
		Sebesfolyó	13	13 5/8	300	3	74	1122	—
Összesen			7 1/8	13 5/8	2392	—	—	9088	27

Ajánlat.

(Minta.)
 Alóli ezennel nyilvánítom, hogy én a m. kir. mérnöki hivatalnak Szásvároson f. évi mártius hó 7-én 272. sz. a. kelt a kavics szállítást tárgyzó árlejtési hirdetését, valamint az arra vonatkozó különleges és műszaki feltételeket olvastam és megértetem és ezen feltételek szerint kész vagyok 1873 és 1874. években a kavics szállítást, az alábbi útszakaszon elvállalni, és pedig:

A Torda-N.-Szeben-Brassói államút szakaszától mérföld
 szakaszáig kavicshasábot 54 köbláb tartalmu frt. kr. azaz:
 frt. kr. egység árért, tehát összesen frt. kr. azaz: frt.

kr. értékért.
 Továbbá kész vagyok az előttem ismeretes és szerződésileg meghatározandó szállítási időszakot megtartani.

E végre ide mellékelem a bánatpénzt frt. kr. azaz frt. (kr. N. N. 1873. évi mártius -n.

(a czim pontos leírása szükséges.)
Szásvárosi kir. mérnöki hivataltól.

(N. B. Után nyomat nem díjazatik.)

Alólirott, ezennel tiszteletteljesen jelenti: miszerint **Gazdasági-Vetemény, és virágmagvai, megérkeztek, s különös figyelmet érdemelnek a következők:**

100 font	1 font.
Valódi francia luczerna	54 frt. 56 kr.
Valódi olasz luczerna	48 frt. 50 kr.
Burgundi répa óriás	28 frt. 32 kr.
Angol fű mag	30 frt. 34 kr.
Ákátz fa	42 frt. 45 kr.
Bükköny kevés zabbal véka	1 frt. 80 kr.

Nagyobb vételnél kedvezmény.
 Mély tisztelettel

Karvázy József.
 Kolozsvártt. (Törökhöz.)
 750 3—*

A bécsi Commissions-Bank

váltóirodája

Schottenring Nr. 18

vételjegyeket

bocsát ki

alább lejegyzett sorsjegy csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert egy ily vételjegy minden tulajdonosának alkalm van nyujtva, minden 10- és mellék-nyereményt egyedül megnyerhetni, s ezenkívül 30 frank arany és 10 frt. bj. kamatfelvezetben részesül.

A. csoport (évenként 16 huzás.)

Havi részlet 10 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő 4 sorsjegyet kap:

1 5%-kos 1860 ki 100 frtos államsorsjegy, főnyeremény 300,000 frt. a kihuzott sorozatos jegyet 400 fr on visszavajtuk.

1 3% kos 400 frankos török cs. sorsjegy, főnyeremény 600,000 frank, 300,000 frank aranyban

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér levonás nélkül.

1 Innsbrucki (tirol) sorsjegy, főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport (évenként 13 huzás.)

Havi részlet 6 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő sorsjegyeket kap:

1 3%-kos török cs. 400 frankos államsorsjegy, főnyeremény 600,000, 300,000 frank ananyban

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér mind-n levonás nélkül.

Szász-meiningeni sorsjegy, főnyeremény 45,000, 15,000 délnémet ért.

Továbbá vételjegyek ötöd 60-ki 5 %-kos államsorsjegyekre, havi részlet 6 frt.

Továbbá vételjegyek egész 1864-ki sorsjegyekre, havi részlet 10 frt.

Továbbá vételjegyek fél 1864-ki államsorsjegyekre, havi részlet 4 frt.

Továbbá vételjegyek fél magyar-sorsjegyekre, havi részlet 3 frt.

Továbbá vételjegyek braunschweigi 20 talléros sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

Továbbá vételjegyek Innsbrucki sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

A tőzsde-iroda átvész ezen kívül, valamint a bécsi commissions-bank váltóirodája is minden, bármely nevet viselő bank-, váltó- és tőzsde-üzletet.

Látványok, valamint hitellevelek Európa és Amerika minden nagy piacaira a legutányosabban állíttatnak ki.

Megrendelések az itteni piacról és a vidékről igen gyorsan, szilárdul és pontosan teljesíttetnek, s a tőzsde-iroda által vásárolt értékpapirokra, és váltókra, a pénzpiacz időnkénti állásához képest a legutányosabb feltételek mellett adatik kölcsön.

Az üzleti helyiségek naponta reggel 9-től este 6 óráig maradnak nyitva.

Vidéki megrendelések pontosan és utánvétel mellett is eszközöltetnek. Nyeremény lajstromok minden huzás után ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Hirdetés.

Alóli tisztelettel jelenti a. n. é. közönségnek, hogy **b.-középutczában a „Kisegítő pénztár-egylet”** melletti földszinti

bútorraktárát

a legzitelesebb és legnagyobb választéku bútorakkal ujjonnan berendezte s ezek nálla a legutányosabb árban és felelősség mellett kaphatók.

Kaphatók továbbá alóli gyárában épületekhez szükségeltetett készletek u. m.

padozatok, tölgyfa koczák padozathoz, több száza menő **kész ajtók, ablakramák, táblák** sat. s mind ezek tökéletesen jól kiszaradt ép

anyagból elkészítve.

Ajánlja továbbá Hunyad megyében Zsombok határan felfedezett nagyválasztéku s bár mely nagyságu kőtabláit melyek felülmulják ugy szilárdságukra, mint szépségükre a külföldi márványtablákat.

Elvállal továbbá szakmájába vágó mindenféle megrendeléseket, melyek gyors és felelősség melletti pontos teljesítésére magát kötelezi.

Bizván a nagy érdemüközönség eddigi kegyes pártfogásában s ajánlva magam ovábra is.

Haller Ferencz,

asztalos mester.

752 3—10

Eskoros rohamokat (Nyavaiyatörs)

gyógyít levezetés útján a eskor szakorvossa **dr O. Külich**, Berlin, Louisenstrasse 45. E pillanatban 1000-nél több beteget van kezelése alatt.

UGYŰKÖK kerestetnek!

Oly üzletre, melyhez nem kívántatik különös szakképzettség, csupán tágkörű ismeretség — ügyffkök kerestetnek. Vállalkozók sziveskedjenek czimeiket B — b betű alatt e lap szerkesztőségéhez benyujtani.